

Duurzaamheidsinformatie ABP Pensioenregeling

Op 10 maart 2021 is de Sustainable Finance Disclosure Regulation (SFDR) in werking getreden die ABP verplicht om informatie te verschaffen over duurzaamheid en beleggen. Deze pensioenregeling van ABP classificeert als Artikel 8 product, vanwege het Duurzaam en Verantwoord Beleggingsbeleid (DVB-beleid). Dit betekent dat ABP met deze pensioenregeling ecologische en/of sociale kenmerken (E/S kenmerken) promoot. Meer duurzaamheidsinformatie over de pensioenregeling is hieronder per rubriek te vinden.

Geen duurzame beleggingsdoelstelling.

Deze pensioenregeling promoot E/S kenmerken, maar heeft geen duurzame beleggingsdoelstelling. De ABP Pensioenregeling committeert zich wel aan het minimaal 5% beleggen in Duurzame Beleggingen.

Om als een Duurzame Belegging te kwalificeren moet een belegging ten eerste een meetbare bijdrage leveren aan een milieu- of sociale doelstelling. Daarnaast mogen de beleggingen geen ernstig afbreuk doen aan die doelstellingen en moeten zij praktijken op het gebied van goed bestuur volgen. ABP heeft in lijn met de wettelijke vereisten een eigen methode ontwikkeld om te bepalen welke beleggingen duurzaam zijn. De Duurzame Beleggingen van ABP houden rekening met de belangrijkste ongunstige effecten op duurzaamheidsfactoren zoals opgenomen in Bijlage 1 van de SFDR technische standaarden. Deze bijlage beschrijft de ongunstige effecten op duurzaamheidsfactoren aan de hand van 18 verplichte indicatoren. 14 indicatoren zijn van toepassing op bedrijven. Twee indicatoren zijn verplicht voor beleggingen in staatsobligaties en er zijn twee aparte indicatoren voor vastgoed.

ABP overweegt alle relevante indicatoren voor ongunstige effecten op duurzaamheidsfactoren per belegging. Dit betekent dat voor iedere belegging een toets gedaan wordt of deze geen ernstig afbreuk doet aan de milieu- of sociale doelstelling. ABP heeft per indicator een drempelwaarde opgesteld waaraan de belegging moet voldoen. ABP past deze methode toe voor kapitaalmarktbeleggingen (aandelen, bedrijfs- en staatsobligaties) en vastgoedbeleggingen.

ABP is transparant over de keuzes die zij maakt om Duurzame Beleggingen te meten. Uitgebreide informatie is op [deze](#) pagina beschikbaar.

Ecologische of sociale kenmerken van het financiële product.

De E/S kenmerken die deze pensioenregeling promoot, zijn:

- Uitsluitingen van ongewenste activiteiten
- Reductie van CO₂-emissies
- Afbouw van fossiele brandstoffen
- Mitigatie en reductie van effecten van klimaatverandering
- Impactbeleggingen
- Bijdragen aan de duurzame ontwikkelingsdoelen van de Verenigde Naties (SDG's)
- ESG-integratie

Beleggingsstrategie.

Duurzaamheidsinformatie ABP Pensioenregeling

De beleggingsstrategie wordt vastgesteld op entiteitsniveau¹ en is bindend voor deze pensioenregeling. We willen een zo goed mogelijk rendement behalen tegen een aanvaardbaar risico. De beleggingsstrategie is gericht op het herstel van de dekkingsgraad, optimalisatie en een goed beleggingsresultaat op langere termijn waarbij we rekening houden met kosten, risico en ons DVB-beleid.

Het DVB-beleid is onderdeel van het StIP (Strategic Investment Plan). Het DVB-beleid en StIP zijn ook terug te vinden in onze [Actuariële en Bedrijfstechnische Nota](#) ('ABTN'). Uit het DVB-beleid volgt de strategie om te voldoen aan de E/S kenmerken die door deze pensioenregeling worden gepromoot, waaronder:

Klimaatbeleid.

We willen de portefeuille in lijn met de doelen van het Parijs-akkoord brengen. We streven naar een doelstelling van netto-nul uitstoot van broeikasgassen in de gehele portefeuille per 2050. We streven naar 50% minder uitstoot van broeikasgassen in 2030 binnen onze portefeuille, we willen dit bewerkstelligen ten opzichte van 2019. Hierbij gaat het om de absolute voetafdruk van de gehele beleggingsportefeuille (scope 1, 2). Ons doel is om in 2030 € 30 miljard in de klimaattransitie belegd te hebben. We bouwen onze posities in illiquide beleggingen in producenten van fossiele brandstoffen af. We rapporteren over klimaatrisico's volgens het raamwerk van de Task Force on Climate-related Financial Disclosures (TCFD).

Beleggen in de Sustainable Development Goals.

We beoordelen hoe de producten en diensten van onze beleggingen bijdragen aan het bereiken van de Sustainable Development Goals (SDG's), zoals duurzame en betaalbare energie, veilige en duurzame steden, waardig werk en economische groei, en gezondheid en welzijn. Wanneer bedrijven met hun producten en diensten bijdragen aan deze doelen, gelden onze beleggingen in die bedrijven als [Sustainable Development Investments](#) (SDI's). SDI's vormen het uitgangspunt om onze duurzaamheidsindicatoren Impactbeleggingen en Duurzame Beleggingen te meten.

Beleid Impactbeleggen

Impactbeleggen is een nieuw instrument dat ABP gebruikt om positief bij te dragen aan oplossingen voor maatschappelijke problemen, zonder dat dit ten koste gaat van het rendement-risico-profiel van de portefeuille. Meer informatie is te vinden in ons [Beleid Impactbeleggen](#). We stellen ons ten doel om in 2030 voor €30 miljard aan impactinvesteringen te hebben gedaan. Daarvan willen we minimaal € 10 miljard euro aan impactbeleggingen hebben op het gebied van klimaat en minimaal € 1 miljard voor het behoud van biodiversiteit.

Uitsluitingsbeleid.

Het uitsluitingsbeleid is een bindend element van onze beleggingsstrategie. Uitsluitingen hebben een effect op beleggingsbeslissingen en zijn bepalend voor de samenstelling van onze beleggingsportefeuille. Vanwege het uitsluiten van ongewenste activiteiten, beleggen we niet in bepaalde bedrijven en landen. Wij beleggen niet in:

- Producenten van wapens die verboden zijn volgens internationale verdragen die Nederland heeft ondertekend, zoals clusterbommen, anti-persoons(land)mijnen en chemische, biologische wapens en (belangrijke onderdelen van) kernwapens.
- Tabaksbedrijven en bedrijven die betrokken zijn bij de productie van tabak.
- Staatsobligaties van landen waarvoor een bindend wapenembargo geldt van de Europese Unie of VN-Veiligheidsraad.

---

¹ Waaronder Strategic Investment Plan (StIP) en ABP Beleggingsovertuigingen.

Duurzaamheidsinformatie ABP Pensioenregeling

Insluitingsbeleid.

We hebben een insluitingsbeleid voor aandelen en bedrijfsobligaties opgesteld dat gebaseerd is op VN Global Compact-thema's (mensenrechten, arbeid, milieu en anticorruptie). We stellen eisen aan bedrijven op basis van de OESO-richtlijnen. Daarmee bedoelen we dat we investeren in bedrijven die aan onze criteria voldoen (koplopers) of die we nog kunnen aanzetten tot verbetering (beloften). Vanaf eind 2024 zullen we voor onze [portefeuille ontwikkelde aandelen](#) starten met het toepassen van duurzaamheidscriteria. Tot die tijd geldt het insluitingsbeleid.

Beoordelingsbeleid praktijken goed bestuur.

Volgens de SFDR mag een product dat ecologische en/of sociale kenmerken promoot uitsluitend beleggen in ondernemingen die handelen volgens praktijken op het gebied van goed bestuur. Praktijken op het gebied van goed bestuur van de ondernemingen waarin is belegd, zoals gedefinieerd in de SFDR, betreffen met name:

1. Solide managementstructuren,
2. Werknemers betrekkingen,
3. Beloning van het betrokken personeel, en
4. Naleving van de belastingwetgeving.

Voorafgaand aan het doen van een belegging in een onderneming beoordeelt onze vermogensbeheerder APG of deze onderneming voldoet aan ABP's beleid op het gebied van goed bestuur (in de zin van SFDR)². Als een onderneming in overeenstemming met dat beleid op basis van de vier bovenstaande thema's in de praktijk geen fatsoenlijke bedrijfsvoering en werkmethode hanteert, kan APG engagement starten om de specifieke kwestie aan te pakken en op te lossen. Er wordt een dialoog met de betrokken onderneming gevoerd. Wanneer we aandeelhouder in de onderneming zijn, kunnen we ook onze zorgen uiten via onze stembeslissingen tijdens aandeelhoudersvergaderingen. Als APG geen mogelijkheid voor verbetering ziet, of als de dialoog met de onderneming na maximaal 3 jaar niet succesvol is, kan ABP besluiten haar beleggingen te verkopen.

In het [ABP Beoordelingsbeleid Praktijken Goed Bestuur](#)³ beschrijven we het beleid in meer detail, inclusief een uitleg van de gebruikte indicatoren en drempelwaarden voor praktijken op het gebied van goed bestuur. We hanteren verschillende processen voor beleggingen in beursgenoteerde bedrijven (kapitaalmarkt) en alternatieve beleggingen, waaronder niet-beursgenoteerde beleggingen zoals infrastructuur, hedgefondsen en private equity. Het beoordelingsbeleid voor ondernemingen waarin wij beleggen, heeft alleen betrekking op de beleggingen die worden gebruikt om te voldoen aan de ecologische of sociale kenmerken die de pensioenregeling promoot.

Aandeel beleggingen.

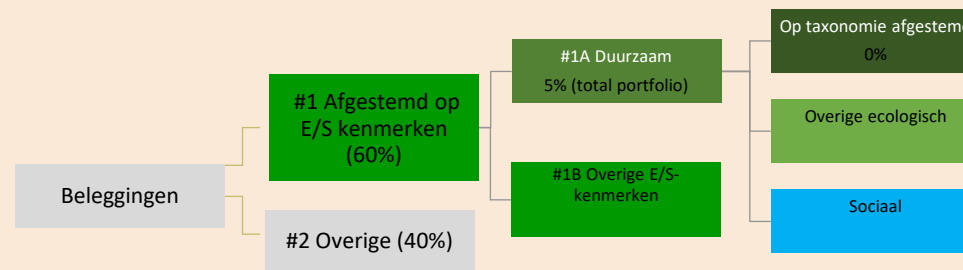
ABP belegt de pensioenpremies in onder andere aandelen, (staats)obligaties, vastgoed, en alternatieve beleggingen, zoals private equity en hedgefondsen.

---

² Het beoordelingsbeleid voor praktijken van goed ondernemingsbestuur ziet enkel op de SFDR-verplichting tot een beleid voor producten die ecologische en/of sociale kenmerken promoten en voor duurzame beleggingen. Naast dit beleid hebben wij ook andere bestaande beleidsstukken, richtlijnen en (due diligence) processen waarmee wij praktijken voor goed ondernemingsbestuur van onze beleggingen beoordelen, adresseren en monitoren.

³ Dit beleid is in juni 2023 door onze vermogensbeheerder APG vastgesteld en door ABP aangenomen.

Duurzaamheidsinformatie ABP Pensioenregeling

#1 Afgestemd op E/S kenmerken omvat de beleggingen van het financiële product die worden gebruikt om te voldoen aan de ecologische of sociale kenmerken die het financiële product promoot.

#2 Overige omvat de overige beleggingen van het financiële product die niet zijn afgestemd op de ecologische of sociale kenmerken en die evenmin als duurzame belegging gelden.

De categorie #1 Afgestemd op E/S-kenmerken omvat:

- De subcategorie **# 1A Duurzaam** omvat duurzame beleggingen met ecologische of sociale doelstellingen.
- De subcategorie **# 1B Overige E/S-kenmerken** omvat beleggingen die op de ecologische of sociale kenmerken zijn afgestemd, maar niet als duurzame beleggingen gelden.

Afbeelding 1: activa allocatie

Voor deze pensioenregeling bedraagt het minimaal aandeel van de beleggingen dat wordt gebruikt om te voldoen aan de E/S kenmerken, tenminste 60%. Het percentage is voorzichtigheidshalve berekend inclusief marge. In de praktijk kan het aandeel van de beleggingen afgestemd op de ecologische en/of sociale kenmerken hoger zijn. We rapporteren hierover in de periodieke rapportage van deze pensioenregeling. Er is een toegezegd minimaal aandeel van 5% in Duurzame Beleggingen.

De categorie 'overige beleggingen', niet afgestemd op de E/S kenmerken, zijn:

- Geldmarktinstrumenten, derivaten, hedgefondsen; en
- Een gedeelte van de beleggingen: vastgoed, private equity en bedrijfsobligaties.

Voor deze 'overige beleggingen' zijn er geen ecologische of sociale minimumwaarborgen. Derivaten en geldmarktinstrumenten worden bijvoorbeeld uitsluitend gebruikt voor efficiënt portefeuillebeheer en voor het beperken van risico's in overeenstemming met de Pensioenwet.

Duurzaamheidsinformatie ABP Pensioenregeling

Monitoring van ecologische of sociale kenmerken.

Bij het monitoren van de E/S kenmerken van deze pensioenregeling wordt per kenmerk gekeken naar de relevante duurzaamheidsindicator(en). Gedurende de levensduur van de pensioenregeling wordt per kenmerk beoordeeld of aan de gepromote E/S kenmerken wordt voldaan.

Duurzaamheidsinformatie ABP Pensioenregeling

Uitsluitingen van ongewenste activiteiten.

#	Duurzaamheidsindicator	Wijze van monitoring en bijbehorende interne of externe controlemechanismen
1	Blootstelling aan controversiële wapens (antipersoonsmijnen, clusterbommen, landmijnen, chemische- en biologische wapens). Gerelateerd aan PAI-indicator 14.	<ul style="list-style-type: none"> - Aan de hand van informatie over wapenembargo's van de VN en de EU verkregen van externe partijen en primaire bronnen beoordeelt onze vermogensbeheerder APG de desbetreffende betrokkenheid. APG beslist via formele goedkeuring, op basis van eigen analyse, over eventuele noodzakelijke wijzigingen in de uitsluitingslijst. - Op onze website staat de lijst van landen en bedrijven waarin wij op basis van ons uitsluitingsbeleid niet beleggen. APG werkt deze lijst ieder half jaar bij. Relevante benchmarks worden vervolgens per december en juni bijgewerkt en de bijgewerkte uitsluitingslijst wordt extern gecommuniceerd en gepubliceerd. Ook externe vermogensbeheerders ontvangen de uitsluitingslijst.
2	Blootstelling aan bedrijven die betrokken zijn bij het produceren, distribueren en verkopen van kernwapens of belangrijke onderdelen daarvan.	<ul style="list-style-type: none"> - APG controleert periodiek of er niet belegd is in de bedrijven en landen op de uitsluitingslijst. - Uitsluitingen zijn onderdeel van externe controle (ISAE 3402 en SOC 3000A) op Responsible Investment & Governance processen binnen APG.
3	Blootstelling aan bedrijven betrokken bij de productie van tabak.	
4	Blootstelling aan beleggingen in obligaties van landen waarvoor een bindend VN- en/of EU-wapenembargo geldt.	

Reductie van CO₂-emissies.

#	Duurzaamheidsindicator	Wijze van monitoring en bijbehorende interne of externe controlemechanismen
5	Broeikasgasemissie (scope 1, 2). Gerelateerd aan PAI-indicator 1.	<ul style="list-style-type: none"> - APG berekent regelmatig de broeikasgasemissie van de relevante portefeuilles met oog op het monitoren van de voortgang ten opzichte van de CO₂-reductiedoelstellingen. We monitoren voor de gehele portefeuille. - Voor vastgoed wordt gemeten in hoeverre de portefeuille overeenkomt met de CRREM-reductiepaden. - Op jaarbasis wordt over de reductie van CO₂-emissies extern gecommuniceerd en gepubliceerd op onze website (link).
6	CRREM-alignment (efficiency & CO ₂) of verduurzamingsplan.	<ul style="list-style-type: none"> - We streven naar externe controle (ISAE 3402 en SOC 3000A) v.w.b. de monitoring/reductie van CO₂-emissies.

Duurzaamheidsinformatie ABP Pensioenregeling

Afbouw fossiele brandstoffen.

#	Duurzaamheidsindicator	Wijze van monitoring en bijbehorende interne of externe controlemechanismen
7	Blootstelling aan producenten van fossiele brandstoffen. Gerelateerd aan PAI-indicator 4.	<ul style="list-style-type: none"> - APG monitort de voortgang van de afbouw van producenten van fossiele brandstoffen in de portefeuille. - De indicator om de afbouw in fossiele brandstoffen te beheersen meten we door onze blootstelling aan producenten van fossiele brandstoffen te berekenen. We sturen op deze indicator op portefeuilleniveau behalve voor beleggingen in termijncontracten. - Op jaarbasis (en soms incidenteel) wordt over de afbouw van fossiele brandstoffen extern gecommuniceerd en gepubliceerd.

Mitigatie en reductie van effecten van klimaatverandering.

#	Duurzaamheidsindicator	Wijze van monitoring en bijbehorende interne of externe controlemechanismen
8	Aantal bedrijven in sectoren met hoge klimaat impact met lange-termijndoelen voor reductie van broeikasgasuitstoot.	<ul style="list-style-type: none"> - We sturen op deze indicator bij beleggingen in aandelen en bedrijfsobligaties. - Onze vermogensbeheerder evalueert periodiek of bedrijven een lange-termijndoel hebben m.b.t. de reductie van broeikasgasuitstoot. - Op jaarbasis wordt over de mitigatie en reductie van effecten van klimaatverandering extern gecommuniceerd en gepubliceerd.

Impactbeleggingen

#	Duurzaamheidsindicator	Wijze van monitoring en bijbehorende interne of externe controlemechanismen
---	------------------------	---

Duurzaamheidsinformatie ABP Pensioenregeling

9	Aantal euro's belegd in Impactbeleggingen.	<ul style="list-style-type: none"> - De onderstaande governance afspraken stellen ABP in staat om in control te zijn bij de implementatie van het beleid impactbeleggen: <ul style="list-style-type: none"> o ABP stelt de definitie van impactbeleggingen vast (in het beleid impactbeleggen), gebaseerd op de GIIN. Voor meer informatie zie paragraaf 'Methodologieën voor ecologische of sociale kenmerken'; o ABP stelt de criteria voor impactbeleggingen vast (in het beleid impactbeleggingen); o ABP stelt de prioriteitsthema's voor impactbeleggingen vast. Daarbij neemt ABP o.a. de prioriteiten die naar voren komen in deelnemersonderzoek in acht; ABP stelt de doelstellingen voor impactbeleggingen vast; o ABP stelt de indicatoren voor impactmeting vast; ABP zorgt dat impactdoelstellingen mee worden genomen in de incentivering voor de uitvoeringsorganisatie. - ABP heeft verwachtingen opgesteld waar haar uitvoerder APG aan dient te voldoen. Meer informatie is te vinden in het Beleid Impactbeleggen (link, p. 8). - De fiduciair van ABP verwerkt het beleid impactbeleggen in relevante beleggingsmandaten. De uitvoering van die mandaten, inclusief de afspraken omtrent impactbeleggen worden jaarlijks geëvalueerd door de fiduciair van ABP.
---	--	--

Bijdragen aan de duurzame ontwikkelingsdoelen van de Verenigde Naties (SDG's).

#	Duurzaamheidsindicator	Wijze van monitoring en bijbehorende interne of externe controlemechanismen
10	Percentage Duurzame Beleggingen volgens ABP-methode.	<ul style="list-style-type: none"> - We committeren ons tot het doen van minimaal 5% Duurzame Beleggingen. We sturen deze indicator op portefeuille niveau. Onze uitvoerder monitort of de Pensioenregeling niet onder het gecommitteerde percentage komt, wij hebben hier afspraken met onze uitvoerder over gemaakt. - De SI-methodologie wordt in beginsel jaarlijks herzien, in overleg met onze uitvoerder. - Het meten van SDI's (uitgangspunt voor het vaststellen van Duurzame Beleggingen) is onderdeel van externe controle (ISAE 3402 en SOC 3000A) op Responsible Investment & Governance processen binnen APG.

ESG-integratie.

#	Duurzaamheidsindicator	Wijze van monitoring en bijbehorende interne of externe controlemechanismen
11	Aantal bedrijven in de portefeuille die niet voldoen aan onze minimale ESG-criteria.	<ul style="list-style-type: none"> - In navolging van het DVB-beleid evalueert APG alle ondernemingen waarin wij kunnen beleggen via beursgenoteerde aandelen en bedrijfsobligaties. Dit is gebaseerd op rendement, risico, kosten en de mate waarin zij duurzaam en verantwoord handelen. - We voeren doorlopend dialogen (engagements) met ondernemingen, waarin wij beleggen. De voortgang van een dialoog wordt door APG bijgehouden in een dashboard. Wanneer een onderneming onvoldoende verbetering laat zien, kan ABP besluiten om niet langer te beleggen in deze onderneming.

Duurzaamheidsinformatie ABP Pensioenregeling

		- ESG-integratie is onderdeel van externe controle (ISAE 3402 en SOC 3000A) op Responsible Investment & Governance processen binnen APG.
--	--	--

Interne en externe controlemechanismen

Hierboven benoemen we de interne en externe controlemechanismen van onze vermogensbeheerder APG. Daarnaast bestaan tussen onze vermogensbeheerder en ABP ook controlemechanismen. Deze controlemechanismen hebben een meer algemeen karakter. Een aantal daarvan zijn relevant voor de door deze pensioenregeling gepromote E/S kenmerken. Deze relevante mechanismen zijn als volgt:

- ABP ontvangt van APG op kwartaalbasis een rapportage over de uitvoering van het DVB-beleid waaronder engagement resultaten en uitoefening van stemrecht.
- Het bestuur van ABP is verantwoordelijk voor het uitvoeren van interne controlemaatregelen gericht op de juiste en volledige registratie van de gegevens van het pensioenfonds. Het bestuur heeft uitvoerende taken op het gebied van vermogensbeheer gedelegeerd aan APG. APG laat door middel van een In Control Statement zien dat het de interne processen onder controle heeft.
- ABP rapporteert over de uitvoering van het DVB-beleid in het jaarverslag. Deze wordt gecontroleerd door de accountant. Voor de niet-financiële informatie in het jaarverslag heeft de accountant een marginale toets (limited assurance) uitgevoerd. Het is de ambitie van het algemeen bestuur om de scope van de assurance over de niet-financiële informatie de komende jaren verder uit te breiden.

Methodologieën voor ecologische of sociale kenmerken.

Hieronder beschrijven we welke methodologieën worden gebruikt voor het meten van de gepromote E/S kenmerken van de pensioenregeling.

Uitsluitingen van ongewenste activiteiten.			
#	Duurzaamheidsindicator	Toelichting	Meetmethode
1	Blootstelling aan controversiële wapens (antipersoonsmijnen, clusterbommen, landmijnen, chemische- en biologische wapens). Gerelateerd aan PAI-indicator 14.	Geen beleggingen in bedrijven die betrokken zijn bij de productie van controversiële wapens (antipersoonsmijnen, clusterbommen, landmijnen, chemische- en biologische wapens).	<i>Directe betrokkenheid</i> We beschouwen ook bedrijven die a) betrokken zijn bij de productie, ontwikkeling, verkoop en/of distributie, b) inkomsten genereren uit componenten of diensten die worden beschouwd als op maat gemaakt (of specifiek) voor het wapen of wapensysteem en componenten of diensten die worden beschouwd als essentieel voor het dodelijke gebruik van het wapen of wapensysteem. Door middel van de uitsluiting van controversiële wapens beschouwt APG AM SFDR als belangrijkste negatieve impactindicator 14 (blootstelling aan controversiële wapens (antipersoonsmijnen, clustermunitie, chemische wapens en biologische wapens). We definiëren betrokkenheid als de productie, verkoop en/of distributie van het kernwapensysteem, of componenten/diensten van het kernwapensysteem die worden beschouwd als op maat gemaakt (of speciaal) voor het wapen of wapensysteem om te doden.
2	Blootstelling aan bedrijven die betrokken zijn bij het	Geen beleggingen in bedrijven die betrokken zijn bij het	

Duurzaamheidsinformatie ABP Pensioenregeling

	produceren, distribueren en verkopen van kernwapens of belangrijke onderdelen daarvan.	produceren, distribueren en verkopen van kernwapens of belangrijke onderdelen daarvan.	<p>Wat kernwapens betreft sluiten we bedrijven uit die betrokken zijn bij de productie, ontwikkeling, verkoop en/of distributie van het kernwapensysteem.</p> <p><i>Indirecte betrokkenheid</i> APG AM belegt ook niet in bedrijven die via bedrijfseigendom indirect betrokken zijn bij uitgesloten bedrijven, indien:</p> <p>a) De onderneming een belang heeft van meer dan 20% in een entiteit die direct betrokken is bij de productie, ontwikkeling, verkoop of distributie van verboden wapens; of</p> <p>b) Meer dan 50% van het kapitaal van de onderneming in handen is van een entiteit die rechtstreeks betrokken is bij de productie, ontwikkeling, verkoop of distributie van verboden wapens.</p> <p>Als de besturen van eerstgenoemde en laatstgenoemde vrijwel identiek zijn en/of de moedermaatschappij niet beursgenoteerd is, geldt een verlaagde drempel van 20%.</p>
3	Blootstelling aan bedrijven betrokken bij de productie van tabak.	Geen beleggingen in bedrijven die betrokken zijn bij de productie van tabak.	We monitoren of bedrijven betrokken zijn bij de productie van tabak. Wij definiëren betrokkenheid als het vervaardigen en produceren van tabaksproducten zoals sigaren, sigaretten, e-sigaretten, beedi, kretek, rookloze tabak, bandtabak, snuiftabak, snus en pruimtabak. Uitsluiting geldt ook voor bedrijven die ruwe tabaksbladeren verbouwen of verwerken.
4	Blootstelling aan beleggingen in obligaties van landen waarvoor een bindend VN- en/of EU-wapenembargo geldt.	Geen beleggingen in obligaties van landen waarvoor een bindend VN-/EU-wapenembargo geldt.	We monitoren of landen zijn geplaatst op EU- en/of VN-sanctielijsten ⁴ . Onze uitsluitingslijst van staatsobligaties wordt tweejaarlijks bijgewerkt, per 1 december en 1 juni. APG beoordeelt de betrokkenheid van landen aan de hand van externe onderzoek aanbieders en primaire bronnen voor VN- en EU-wapenembargo's en beveelt, op basis van eigen analyse, eventuele noodzakelijke wijzigingen in de uitsluitingslijst aan.
Reductie van CO₂-emissies.			
#	Duurzaamheidsindicator	Toelichting	Meetmethode
5	Broeikasgasemissie (scope 1, 2).	We monitoren deze indicator op portefeuille niveau.	Wij hebben in een aparte publicatie een methodologie gepubliceerd die wij gebruiken om de CO ₂ -voetafdruk van onze beleggingen te meten. ⁵ ABP berekent de CO ₂ -voetafdruk van

⁴ Waaronder [European Union sanctions | EEAS \(europa.eu\)](#) en [United Nations Security Council Consolidated List | United Nations Security Council](#)

⁵ Zie de ABP CO₂-methodologie 2024 [hier](#).

Duurzaamheidsinformatie ABP Pensioenregeling

	Gerelateerd aan PAI-indicator 4.		relevante beleggingscategorieën volgens de Global GHG Accounting and Reporting Standard for the Financial Industry, ontwikkeld door PCAF. ⁶
6	CRREM-alignment (efficiency & CO ₂) of verduurzamingsplan.	We sturen op deze indicator bij beleggingen in vastgoed.	De CRREM-methode gebruikt wetenschappelijk onderbouwde CO ₂ -doelstellingen ('SBT's') en reductietrajecten. CREMM ontwikkelt monitoringinstrumenten die nodig zijn om efficiëntiemaatregelen effectief te beheren. Zie voor meer informatie de website van CRREM (www.crrem.eu).
Afbouw fossiele brandstoffen.			
#	Duurzaamheidsindicator	Toelichting	Meetmethode
7	Blootstelling aan producenten van fossiele brandstoffen. Gerelateerd aan PAI-indicator 4.	We sturen op deze indicator op portefeuille niveau, behalve voor beleggingen in termijncontracten.	<p>Binnen de groep producenten van fossiele energie onderscheidt ABP 2 typen bedrijven:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Bedrijven die direct betrokken zijn bij de exploratie (het vinden van) en het produceren van fossiele energie uit kolen, olie en gas. 2. Bedrijven die indirect betrokken zijn bij de exploratie en productie van fossiele energie. Denk aan een bedrijf dat onderdelen levert voor booreilanden. <p>Voor bedrijven uit de 1e groep geldt dat we onze beleggingen afbouwen als deze beleggingen meer dan 1% van hun inkomsten ontlenen aan exploratie en productie van fossiele energie.</p> <p>Beleggingen in bedrijven uit de 2e groep bouwen we af als deze beleggingen 20% of meer van hun inkomsten ontlenen aan fossiele-energie-activiteiten. Voor een aantal bedrijven maken we een uitzondering. Bijvoorbeeld omdat deze hard werken om de transitie naar duurzame energie te maken of omdat ze ons de mogelijkheid bieden duurzaam te beleggen in Sustainable Development Goals 7 en 13 (SDG's, werelddoelen voor duurzame ontwikkeling).</p> <p>In het kort maken we uitzonderingen voor:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Beleggingen in nutsbedrijven (bedrijven die van groot belang zijn voor de maatschappij, zoals elektriciteitsmaatschappijen) die tijd nodig hebben om hun energiemix te veranderen.

⁶ Voor de ABP 'Verklaring ongunstige effecten' is gebruik gemaakt van ISS ESG als dataprovider. Deze dienstverlener hanteert mogelijk een afwijkende meetmethode.

Duurzaamheidsinformatie ABP Pensioenregeling

			<p>2. Beleggingen die met hun inkomsten voor meer dan 50% bijdragen aan het behalen van SDG7 (duurzame en betaalbare energie) of SDG13 (in actie komen voor het klimaat).</p> <p>3. Bedrijven die minder dan 50% van hun inkomsten uit fossiele-energie-activiteiten halen én die door onafhankelijke wetenschappelijke bureaus worden erkend als partijen die in lijn opereren met het streven om de opwarming van de aarde te beperken tot 1,5 graden Celsius.</p> <p>ABP volgt een andere definitie en lijst van fossiele beleggingen waarin we niet meer beleggen dan die van de Global Coal Exit List (GCEL) en de Global Oil & Gas Exit List (GOGEL).</p>
Mitigatie en reductie van effecten van klimaatverandering.			
#	Duurzaamheidsindicator	Toelichting	Meetmethode
8	Aantal bedrijven in sectoren met hoge klimaat impact met langetermijndoelen voor reductie van broeikasgasuitstoot.	We sturen op deze indicator bij beleggingen in aandelen en bedrijfsobligaties.	<p>APG beoordeelt of bedrijven in sectoren met hoge impact een klimaatdoel hebben dat in lijn is met het Parijs-akkoord.</p> <p>We meten de aanwezigheid van lange-termijndoelen op het gebied van klimaat bij bedrijven actief in de nuts-, financiële- en transportsector, de ijzer-, staal-, cement- en chemische-industrie. We meten dit o.a. door aanvullende PAI-indicator 4.</p>
Impactbeleggingen			
#	Duurzaamheidsindicator	Toelichting	Meetmethode
9	Aantal euro's belegd in Impactbeleggingen.	Uiterlijk in 2030 wil ABP met impactbeleggen de volgende doelstellingen bereiken: €30 miljard beleggen in impactbeleggingen, waaronder €10 miljard in de klimaattransitie en €1 miljard in behoud van natuur & biodiversiteit.	<p>In het 'Beleid Impact Beleggen 2024' leggen we uit welke stappen we willen zetten om impactbeleggingen te meten en welke definities we gebruiken.⁷ Voor wat betreft het meten van Impactbeleggingen wil ABP uiterlijk in 2025 een goed beeld hebben van de positieve impact op sociale- en milieuprestaties van haar impactbeleggingen.</p> <p>Voor wat betreft de definitie van impactbeleggen sluit ABP zich aan bij de definitie van het Global Impact Investing Network (GIIN): "impactbeleggingen zijn beleggingen met een intentie om een positieve, meetbare sociale en milieu impact te maken, naast een positief, financieel rendement." Die definitie bevat een aantal elementen die ook voor ABP belangrijk zijn:</p>

⁷ Zie: www.abp.nl/content/dam/abp/common/documents/impact-beleggen-beleid-2024.pdf.

Duurzaamheidsinformatie ABP Pensioenregeling

			<ul style="list-style-type: none"> - Intentionaliteit: bewust bijdragen aan positieve sociale- en milieu-impact. De Duurzame Ontwikkelingsdoelen van de VN zijn voor ABP een invulling van de terreinen waarop bedrijven positieve sociale- of milieu-impact hebben. - Financieel rendement: impact beleggingen beogen een rendement te behalen. Daarin verschillen impactbeleggingen van filantropie. ABP streeft met haar impactbeleggingen naar een rendement dat passend is bij de beleggingscategorieën waarbinnen impactbeleggingen plaatsvinden. - Verschillende beleggingscategorieën: impactbeleggingen kunnen binnen verschillende beleggingscategorieën gedaan worden. ABP verwacht binnen private beleggingscategorieën de grootste impact te kunnen maken en richt zich daarom in eerste instantie op Infrastructuur, Real Assets, Private Equity, Alternative Credits en Vastgoed. - Impact meting: sociale- en milieuprestaties van beleggingen moeten gemeten en gerapporteerd worden.
Bijdragen aan de duurzame ontwikkelingsdoelen van de Verenigde Naties (SDG's).			
#	Duurzaamheidsindicator	Toelichting	Meetmethode
10	Percentage Duurzame Beleggingen volgens ABP-methode.	We sturen op deze indicator op portefeuille niveau.	<p>Deze pensioenregeling beoogt gedeeltelijk zowel duurzame beleggingen met milieu-, als sociale doelstellingen te doen.</p> <p>Om als een Duurzame Belegging te kwalificeren moet een belegging ten eerste een meetbare bijdrage leveren aan een milieu- of sociale doelstelling. Daarnaast mogen de beleggingen geen ernstig afbreuk doen aan die doelstellingen en moeten zij praktijken op het gebied van goed bestuur volgen.</p> <p>De Duurzame Beleggingen van ABP houden rekening met de belangrijkste effecten op duurzaamheidsfactoren zoals opgenomen in Bijlage 1 van de SFDR technische standaarden.</p> <p>ABP overweegt alle relevante indicatoren (waaronder additionele PAI-indicatoren) voor ongunstige effecten op duurzaamheidsfactoren per belegging. Dit betekent dat voor iedere belegging een toets gedaan wordt of deze geen ernstig afbreuk doet aan de milieu- of sociale doelstelling waaraan deze bijdraagt. ABP heeft per indicator een drempelwaarde opgesteld</p>

Duurzaamheidsinformatie ABP Pensioenregeling

			<p>waaraan de belegging moet voldoen. Is er niet voldoende (gerapporteerde) data beschikbaar, dan zoeken we naar beschikbare alternatieven ('proxies').</p> <p>ABP past de bovenstaande methode toe voor kapitaalmarktbeleggingen (aandelen, bedrijfs- en staatsobligaties) en vastgoedbeleggingen.</p> <p>ABP geeft in dit document een uitgebreide toelichting op de methode om Duurzame Beleggingen te kwalificeren.</p>
ESG-integratie.			
#	Duurzaamheidsindicator	Toelichting	Meetmethode
11	Aantal bedrijven in de portefeuille die niet voldoen aan onze minimale ESG-criteria.	We sturen op deze indicator bij beleggingen in aandelen en bedrijfsobligaties.	<p>De methodologie van het insluitingsbeleid (een methode van APG voor ESG-integratie) is het beoordelen van bedrijven op een combinatie van normatieve criteria en een relatieve beoordeling ten opzichte van de klasse van een bedrijf, die niet noodzakelijkerwijs is gedefinieerd als de industrie waarin het bedrijf actief is. De combinatie van de klasse-relatieve en normatieve beoordelingen stelt APG in staat om onderscheid te maken tussen bedrijven met relatief goede en zwakke prestaties in vergelijking met hun peers, terwijl het ook helpt te beoordelen in hoeverre (groepen van) bedrijven zich (niet) aantoonbaar houden aan fundamentele normatieve normen.</p> <p>De classificatie is deels op regels gebaseerd om op een transparante manier zo efficiënt mogelijk consistente resultaten te krijgen, en deels kwalitatief omdat deze verder kan worden aangepast op basis van APG-inzichten in de bedrijfs- en langetermijnvooruitzichten van een bedrijf.</p>

Databronnen en -verwerking.

Voor het meten van de gepromote E/S kenmerken van de pensioenregeling gebruiken we data van verschillende externe dataproviders. Afbeelding 2 geeft een (niet limitatief) overzicht van gebruikte databronnen.

E/S kenmerk	Gebruikte gegevensbronnen
Uitsluitingen van ongewenste activiteiten	Sustainalytics, ISS ESG
Reductie van CO₂-emissies	Beursgenoteerd ISS ESG (Niet-)beursgenoteerd vastgoed GRESB/CRREM-paden

Duurzaamheidsinformatie ABP Pensioenregeling

Afbouw fossiele brandstoffen	Interne gegevens van APG, ISS ESG.
Mitigatie en reductie van effecten van klimaatverandering	Beursgenoteerd ISS ESG (Niet-)beursgenoteerd vastgoed GRESB/CRREMM-paden
Impactbeleggingen	ISS ESG, Sustainalytics, MSCI, SDI AOP, interne gegevens van APG, e.a., Er wordt gebruik gemaakt van controversescores. Deze kennen beperkingen.
Bijdragen aan de duurzame ontwikkelingsdoelen van de Verenigde Naties (SDG's)	ISS ESG, Sustainalytics, MSCI, SDI AOP, interne gegevens van APG, e.a.
ESG-integratie	Sustainalytics, MSCI, ISS, Global Coal Exit List (GCEL)

Afbeelding 2: overzicht databronnen

Genomen maatregelen om datakwaliteit te waarborgen

APG gaat regelmatig in gesprek met de externe dataproviders om de datakwaliteit te waarborgen, na te gaan hoe zij data verzamelen, verwerken en produceren en om te vernemen hoe zij met schattingen omgaan. APG beoordeelt of de betreffende dataprovider een stabiele en betrouwbare organisatie is en wat de kwaliteit van de interne processen bij de dataprovider is.

Wijze waarop de data worden verwerkt

De data worden gebruikt als input voor beleggingsbeslissingen. Ook worden de data gebruikt in rapportages van APG aan ABP. Daarnaast worden de data verwerkt in ABP-publicaties.

Duurzaamheidsinformatie ABP Pensioenregeling

Aandeel van de data die een schatting zijn

ABP interpreteert in beginsel dat 'geschatte data', data zijn die niet door het bedrijf zelf worden gerapporteerd maar die door (bijvoorbeeld) externe dataproviders worden geproduceerd. Omdat de data en methoden inzake duurzaamheid nog volop in ontwikkeling zijn is het nog niet inzichtelijk welk aandeel van de data een schatting is.

Methodologische en databeperkingen.

Wij proberen aan de hand van verschillende methodologieën en data een zo volledig mogelijk beeld te krijgen van de wijze waarop de gepromote ecologische of sociale kenmerken kunnen worden behaald. Er zijn echter een aantal beperkingen. De gegevens en methoden inzake duurzaamheid zijn nog steeds minder ontwikkeld dan die voor conventionele financiële indicatoren. Over het algemeen zijn bestaande gegevensbronnen en methoden gerelateerd aan duurzaamheid nog beperkt, bijvoorbeeld het gebrek aan consistente en transparante meetmethoden en procedures voor het beoordelen van gegevens, maar ook de beperkte beschikbaarheid, vergelijkbaarheid en kwaliteit van duurzaamheidsgegevens. ABP probeert de vereiste gegevens van alle beleggingen te verkrijgen. Het proces verschilt voor de kapitaalmarktbeleggingen, de niet-beursgenoteerde beleggingen en vastgoedbeleggingen.

De beperkingen die gelden voor gebruikte gegevensbronnen en methoden kunnen van invloed zijn op de wijze waarop de door het financiële product gepromote ecologische of sociale kenmerken worden behaald. Dit is inherent aan de huidige status van de duurzaamheid gerelateerde gegevens.

E/S kenmerk	Gebruikte gegevensbronnen	Eventuele beperkingen
Uitsluitingen van ongewenste activiteiten.	Sustainalytics, ISS ESG	Verwaarloosbaar.
Reductie van CO₂-emissies.	Beursgenoteerd ISS ESG (Niet-)beursgenoteerd vastgoed GRESB/CRREM-paden	Beperkingen in o.a. de dekking, kwaliteit en consistentie van de data. Ook worden de data met een vertraging ontsloten.
Afbouw fossiele brandstoffen.	Interne gegevens van APG, ISS ESG.	Verwaarloosbaar.
Mitigatie en reductie van effecten van klimaatverandering.	Beursgenoteerd ISS ESG (Niet-)beursgenoteerd vastgoed GRESB/CRREMM-paden	Beperkingen in o.a. de dekking, kwaliteit en consistentie van de data. Ook worden de data met een vertraging ontsloten.
Impactbeleggingen	ISS ESG, Sustainalytics, MSCI, SDI AOP, interne gegevens van APG, e.a.	Beperkingen in o.a. de dekking, kwaliteit en consistentie van de data. Ook worden de data met een vertraging ontsloten. Er wordt gebruik gemaakt van controversescores. Deze kennen beperkingen.

Duurzaamheidsinformatie ABP Pensioenregeling

Bijdragen aan de duurzame ontwikkelingsdoelen van de Verenigde Naties (SDG's).	ISS ESG, Sustainalytics, MSCI, SDI AOP, interne gegevens van APG, e.a.	Beperkingen in o.a. de dekking, kwaliteit en consistentie van de data. Ook worden de data met een vertraging ontsloten. Er wordt gebruik gemaakt van controversescores. Deze kennen beperkingen.
ESG-integratie.	Sustainalytics, MSCI, ISS, Global Coal Exit List (GCEL)	Beperkingen in o.a. de dekking, kwaliteit en consistentie van de data. Ook worden de data met een vertraging ontsloten.

Afbeelding 3: overzicht databronnen en beperkingen

Combineren bronnen

Duurzaamheidsgegevens vereisen vaak het verzamelen van gegevens uit diverse bronnen, zowel binnen als buiten een organisatie. Het integreren van verschillende bronnen in een consistente dataset kan ingewikkeld zijn, vooral als het gaat om verschillende dataformats.

Ketenafhankelijkheid

APG maakt gebruik van externe vermogensbeheerders. Deze beheerders zijn door hun omvang of geografische locatie niet altijd verplicht om over duurzaamheid gerelateerde data (in de zin van SFDR) te rapporteren. Deze managers hebben daardoor geen of slechts beperkt data verzameld.

Due diligence.

Wij voeren due diligence met betrekking tot de onderliggende beleggingen van deze pensioenregeling op twee verschillende manieren uit.

Ten eerste, zoals wij hebben afgesproken in het Internationaal Maatschappelijk Verantwoord Beleggen (IMVB)-convenant, maken wij met onze vermogensbeheerder duidelijke afspraken over de implementatie en uitvoering van ons DVB-beleid, inclusief de toepassing van de zes OESO due diligence stappen. Een gedetailleerde beschrijving van onze due diligence implementatie in het kader van de OESO-richtsnoeren is [hier](#) te vinden. Wij gebruiken wij het OESO-richtsnoer voor institutionele beleggers als leidraad bij de selectie, engagement en monitoring van onze beleggingen. Hier staat beschreven hoe onze vermogensbeheerder APG dit doet. Wij verwachten van APG dat zij de portefeuille screenen op de eventuele negatieve impact van beleggingen en vervolgens de meest ernstige impacts prioriteren (op basis van zwaarte, reikwijdte, onomkeerbaarheid en waarschijnlijkheid). Waar zinvol raadplegen wij externe experts en andere belanghebbenden voor aanvullend onderzoek en perspectief.

Ten tweede voert APG due diligence uit op externe vermogensbeheerders. In overeenkomsten met deze beheerders legt APG vast wat wij van hen verwachten in het kader van verantwoord beleggen. APG monitort periodiek de naleving van de voornoemde overeenkomsten. Het rapporteren over duurzaamheidsindicatoren is nog niet altijd vastgelegd in bestaande contracten met externe beheerders. We zijn in gesprek met externe vermogensbeheerders om nieuwe afspraken vast te leggen. We kunnen niet afdwingen dat bestaande externe managers erover rapporteren.

Voor overige 'interne en externe controlemechanismen' verwijzen wij naar de rubriek 'Methodologieën'.

Duurzaamheidsinformatie ABP Pensioenregeling

Engagementbeleid

Als belegger beschikken wij over verschillende mogelijkheden om onze doelen te bereiken, waaronder het voeren van engagement en het uitbrengen van stemmen. Engagement is een belangrijk instrument in ons beleid Duurzaam en Verantwoord Beleggen (DVB-beleid). Engagement ondersteunt ABP's ambities door bedrijven aan te spreken op hun bedrijfsvoering en op het aanpakken van misstanden. ABP's visie op engagement, en de manier waarop ABP engagement uitvoert, wordt beschreven in ABP's [engagementbeleid](#).

Ook het stemmen op aandeelhoudersvergaderingen is een van de instrumenten die wij inzetten om de doelstellingen in haar DVB-beleid te behalen. Sinds 2023 hanteert ABP aangescherpte regels voor het stemmen over klimaat, biodiversiteit, mensenrechten en fiscaal verantwoord gedrag. Jaarlijks evalueren wij ons stembeleid en scherpen het waar nodig aan. ABP publiceert alle uitgebrachte stemmen op haar website en licht belangrijke stemmingen toe in het jaarverslag. Daarnaast hebben wij een Corporate Governance Raamwerk⁸, waarin wij het beleidskader voor Corporate Governance beschrijven. In het Corporate Governance Raamwerk beschrijven wij onze onderliggende principes en verwachtingen en verklaren wij hoe wij voldoen aan onze verantwoordelijkheden als eigenaar.

ABP voldoet aan de principes en best practice bepalingen van de Nederlandse Corporate Governance Code 2022 (waarin de belangrijkste bepalingen van de Nederlandse Stewardship Code zijn opgenomen). Dit omvat de uitoefening van stemrechten op een geïnformeerde basis naar eigen inzicht, de publicatie van ons DVB-beleid en de jaarlijkse rapportage over de implementatie daarvan, en de publicatie van de stemmen die zijn uitgebracht op de jaarlijkse algemene vergaderingen van ondernemingen waarin wordt belegd. Hieronder vatten we ons engagementbeleid samen.

“In onze Beleggingsovertuigingen geven wij aan dat onze beleggingen invloed hebben op de maatschappij, en dat de maatschappij impact heeft op de beleggingen van ABP. In lijn met de ambities uit ons beleid Duurzaam en Verantwoord Beleggen (DVB-beleid) gebruiken we onze invloed door met bedrijven te spreken over onze verwachtingen wat betreft klimaat, natuur & biodiversiteit, respect voor mensenrechten, en goed ondernemingsbestuur. Dit wordt engagement genoemd.

Allereerst is hierbij het doel om meer inzicht te krijgen in onze belegging en het ESG-risicoprofiel ervan te bepalen. Dit helpt ons om onze kennis van portefeuillebeleggingen te verbeteren, betere beleggingsbesluiten te nemen en om de financiële en beleggingsprestaties van de bedrijven waarin we beleggen te versterken.

Daarnaast is het doel om portefeuille-beleggingen ertoe aan te zetten om aan bepaalde normen van governance en duurzaamheid te voldoen. ABP verwacht dat zijn beleggingen blijf geven van verantwoorde bedrijfspraktijken en dat prompt en passend wordt ingegrepen als er niet aan deze normen wordt voldaan. We zijn bij de bedrijven waarin we beleggen duidelijk over onze verwachtingen voor positieve impact en de transitie naar een duurzame samenleving. De vier thema's klimaat, natuur & biodiversiteit, respect voor mensenrechten, en goed ondernemingsbestuur vormen de basis van ons engagement. De vier thema's staan beschreven in ons beleid Duurzaam en Verantwoord Beleggen.

We voeren op drie manieren ons engagement uit:

- Brede engagements Engagement met een grote groep bedrijven die een grote impact heeft op onze focusthema's en randvoorwaarden met als doel ervoor te zorgen dat bedrijven aan onze (toekomstige) minimale vereisten voldoen.

⁸ [Corporate Governance Raamwerk](#)

Duurzaamheidsinformatie ABP Pensioenregeling

- Focus engagements Intensieve engagement met een klein aantal bedrijven met als doel om positieve impact te realiseren door gebruik te maken van op het bedrijf en sector toegespitste verwachtingen.
- Risico engagements Ad-hoc engagement met bedrijven die wetgeving en internationale normen en standaarden op duurzaamheid schenden met als doel om negatieve impact te verminderen, te voorkomen, of op te lossen.

Onze engagement-activiteiten zijn een gezamenlijke inspanning van de beleggingsteams en de professionals op het gebied van stewardship en verantwoord beleggen. Hierdoor kan ABP met één stem spreken en kunnen we onze collectieve deskundigheid optimaal gebruiken. In de loop van een engagement, gebruiken we in-house expertise, bekendgemaakte bedrijfsinformatie, door onderzoeksbureaus geleverde bedrijfsspecifieke gegevens en andere externe bronnen zoals brokers, NGO's of beleggersnetwerken. Indien nodig communiceren wij met andere stakeholders die relevant zijn voor de bedrijven in onze portefeuille.

Onze uitvoerder APG voert namens ons engagement met bedrijven waarin we beleggen. De uitvoering van engagement en het effect ervan worden continu geëvalueerd. Bij onvoldoende voortgang kunnen we engagement intensiveren of gebruik maken van ons stemrecht om onze onvrede kenbaar te maken. Ook kunnen we met andere beleggers samenwerken of de publiciteit opzoeken. Bedrijven die niet (meer) voldoen aan onze minimale vereisten, vallen buiten onze beleggingsportefeuille. ABP neemt de resultaten van haar engagement mee in het opstellen van nieuw engagementbeleid

Hieronder koppelen we de beleggingsstrategie (zoals beschreven in de precontractuele informatie en in [dit document](#) in de paragraaf 'Beleggingsstrategie') aan ons engagementbeleid.

E/S kenmerk	Beleggingsstrategie. ⁹	Engagement: ja/nee	Toelichting
Uitsluitingen van ongewenste activiteiten	Uitsluitingsbeleid	Nee	Er vindt geen of zeer beperkt engagement plaats.
Reductie van CO₂-emissies	Klimaatbeleid	Ja	Er vindt engagement plaats op het gebied van klimaat met een selectie van bedrijven.
Afbouw fossiele brandstoffen	Insluitingsbeleid	Nee/Ja	Zodra een producent van fossiele brandstoffen is uitgesloten, vindt geen of zeer beperkt engagement plaats. Voor grootverbruikers van fossiele energie scherpen wij de insluitingscriteria verder aan. Met een selectie van deze bedrijven vindt engagement plaats. We kijken hierbij vooral naar bedrijven in de nuts- en transportsector.

⁹ Zoals benoemd in de precontractuele informatie van deze pensioenregeling.

Duurzaamheidsinformatie ABP Pensioenregeling

Impactbeleggingen	Beleid Impactbeleggen	Nee	N.v.t.
Mitigatie en reductie van effecten van klimaatverandering	Insluitingsbeleid	Ja	Engagement is een essentieel onderdeel van ons insluitingsbeleid. Meer hierover is terug te vinden in ons stewardship beleid.
Bijdragen aan de duurzame ontwikkelingsdoelen van de Verenigde Naties (SDG's)	ABP-methode Duurzame Beleggingen	Nee	N.v.t.
ESG-integratie	Insluitingsbeleid	Ja	Engagement is een essentieel onderdeel van ons insluitingsbeleid. Meer hierover is terug te vinden in ons stewardship beleid.

Afbeelding 4: overzicht beleggingsstrategie en engagements

Beoordelingsbeleid praktijken goed bestuur & engagement

Engagement is ook een onderdeel van het beoordelingsbeleid op het gebied van goed bestuur. We hanteren een verschillende aanpak voor kapitaalmarktbeleggingen en alternatieve beleggingen waaronder niet-beursgenoteerde beleggingen zoals infrastructuur, hedgefondsen en private equity. Als onze vermogensbeheerder de ernst en het potentieel om de praktijken op het gebied van goed bestuur te verbeteren bevestigt en ABP wil in de onderneming (blijven) beleggen, wordt een dialoog gestart om de kwestie aan te pakken en op te lossen. Een dergelijk traject is gericht op een transitie door de onderneming naar praktijken op het gebied van goed bestuur. Oftewel, dat de onderneming slaagt voor de beoordelingstoets. Wanneer we aandeelhouder in de onderneming zijn, zullen we onze zorgen ook uiten via onze stembeslissingen. Als na maximaal drie jaar het voeren van een dialoog met de onderneming niet succesvol is, kan ABP besluiten haar beleggingen te verkopen.

Aangewezen referentiebenchmark.

Voor dit product is geen referentiebenchmark aangewezen voor het verwezenlijken van de E/S kenmerken die door het product worden gepromoot.